

InterConf
Scientific Publishing Center

SCIENTIFIC COLLECTION «INTERCONF»

№ 97 | February, 2022

THE ISSUE CONTAINS:

Proceedings of the 9th International Scientific and Practical Conference

INTERNATIONAL FORUM: PROBLEMS AND SCIENTIFIC SOLUTIONS

MELBOURNE, AUSTRALIA

6-8.02.2022

AUSTRALIA
2022

Крупа Валентина Володимирівна

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізичної терапії, ерготерапії
Хмельницького інституту соціальних технологій університету «Україна», Україна

Чубар Іван Вікторович

кандидат медичних наук, доцент кафедри хірургії факультету післядипломної освіти
Вінницького національного медичного університету імені М.І.Пирогова, Україна

Лобода Ірина Василівна

кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри
хірургії з курсом стоматології, факультету післядипломної освіти,
Вінницький національний медичний університет ім.М.І.Пирогова, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПРАКТИЧНОЇ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ, ЕРГОТЕРАПІЇ

Анотація. У статті розкрито проблеми, які виникають у педагогічній практиці під час підготовки фахівців з фізичної терапії, ерготерапії. Розкрито методологічні проблеми викладання спеціалізованих предметів, удосконалення практичних навичок та вмінь студентів, а в майбутньому фахівців у галузі фізичної терапії, ерготерапії та їх професійної компетентності та практичних вмінь і навичок. Важливою складовою підготовки студентської молоді до майбутньої професійної діяльності є формування у неї соціальної активності в гармонії з фізичним розвитком, здоровим способом життя та вмінням виконувати свої професійні завдання. Залучення студентської молоді до цінностей фізичної культури, до активного, гармонійного життя, до відновлення фізичного стану розглядається як один із перспективних напрямів.

Ключові слова: студент, педагог, фахівець, фізична терапія, пацієнт.

Рух України до світового співтовариства, суттєві зміни у підходах суспільства до збереження та зміцнення здоров'я людини як однієї з найвищих цінностей та важливого перспективного напрямку державної політики визначили потребу у підготовці фахівців за напрямом „Фізична терапія, ерготерапія”. У науковій літературі представлено різноманіття

заходів, в тому числі і з підготовки фахівців, які сприяли вдосконаленню процесу фізичної реабілітації особистості. Зазначене розглядали у своїх працях науковці Бованенко В. В. [4], Буткевич Г. А. [4], Воскресенський Б. М. [4], Іванов С. М. [1], Мурза В. П. [2], Мухін В. М. [3], Правосудов В. П. [5], Ракітіна Р. І. [4] та багато інших. Метою статті є ретроспективний аналіз вдосконалення фізичної реабілітації особистості.

Професія фахівця з фізичної терапії, ерготерапії в Україні є порівняно новою галуззю професійної діяльності, що знаходиться на етапі становлення.

Це зумовлює підвищений інтерес науковців до проблем фізичної реабілітації хворих різних нозологічних груп (Г. Верич, О. Дубогай, В. Мурза, В. Мухін, С. Попов, В. Язловецький т. ін.).

Суб'єктом професійної діяльності фахівців з фізичної терапії, ерготерапії, як представників медичних професій, є окрема людина чи група людей, які потребують комплексної реабілітаційно-оздоровчої допомоги. Мета методичної підготовки - формування у студентів системи методичних умінь і навичок, аналіз і обґрунтування способів оздоровчої діяльності, необхідних для використання в майбутній оздоровчій діяльності. Складова методичної професійної підготовки фізичного терапевта повинна створюватися як складне системне утворення, тому що в світовій практиці існують сотні досліджених і ще більше офіційних і неофіційних, альтернативних і народних методів, методик і технологій зцілювань і відновлювального оздоровлення, що мають як зовнішню, так і внутрішню структуру зі специфічними компонентами і зв'язками.

Внутрішню структуру у підготовці фахівці фізичної терапії, ерготерапії складають дисципліни методичного плану, перенесених в фізичну реабілітацію з лікувальної фізичної культури. Що стосується конкретної, власне методики і теорії викладання фізичної реабілітації!, то вона тільки умовно включена в освітню систему, так як самого методичного забезпечення і методичних положень ще не створено. Головного підручника, по якому б проводилося навчання студентів, тобто "Теорії і методики оздоровчо-відновлювальної практики", чи то простіше "фізично-реабілітаційної біблії" - ще не створено і ця

методична проблема залишається справою майбутнього її рішення. Зовнішню структуру системи методичної підготовки складає комплекс інтегрованих знань з різних наукових дисциплін і предметних циклів загальноосвітніх і психолого-педагогічних знань. По визначенню Г.П. Щедровицького в професійній діяльності педагога існує "особлива педагогічна діяльність - узагальнення досвіду навчання, завдання якої - розробка різних процедур навчальної діяльності і виділення в них найбільш ефективних прийомів" [223, с 46 - 48]. Цю діяльність назвав "інженерно-педагогічною", а в теорії і практиці навчання вона визначається як методична діяльність педагога. В педагогічній літературі існує три точки зору на методичну діяльність:

1) зведення методичної діяльності до методичної роботи, зв'язаною з самоосвітою педагога, роботою з дидактичними засобами;

2) до методичної діяльності відносять ті дії, що зв'язані з навчанням по конкретному предмету, внаслідок чого методична і навчальна діяльність використовуються як синоніми;

3) методична діяльність постає як сукупність відносно самостійних умінь з чітко означеною специфікою в загальній педагогічній діяльності [63, с.24].

Цим і визначаються вимоги до професійних якостей майбутніх фахівців: високий рівень професійних знань, умінь і навичок, відповідальність за здоров'я людей, вміння налагоджувати продуктивні міжособистісні стосунки, ефективно співпрацювати з пацієнтами та колегами, створювати позитивний емоційний мікроклімат, уникати конфліктних ситуацій, передбачати та адекватно оцінювати соціальні наслідки різнопланової реабілітаційної діяльності.

Практика засвідчує, що формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації здійснюється завдяки вивченню дисциплін, розподілених за різними циклами підготовки. До циклу фундаментальних дисциплін відносяться медико-біологічні дисципліни, що мають високу професійну значущість. Однак особливості медико-біологічної підготовки майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії її спрямованість на ефективне формування професійної компетентності ще не в достатній мірі

вивчено і розкрито педагогами та науковцями всього світу.

Специфіка професійної діяльності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації передбачає врахування особливостей між особистісної взаємодії між усіма суб'єктами реабілітаційного процесу (Г. Бойко, В. Кукса, О. Міхеєнко, В. Мурза, В. Мухін, Л. Сущенко т. ін.) та потребує спрямування професійної підготовки студентів не лише на знання та репродуктивний потенціал та норматив, а й на досягнення ними високого рівня соціально-психологічної компетентності, професійної компетентності у даній галузі.

У зв'язку з цим умовою формування професійної компетентності фахівців з фізичної терапії, ерготерапії визнано групову навчальну діяльність студентів, що має значні потенційні можливості у плані їхньої підготовки до виконання професійних завдань та функцій у системі „людина – людині” (М. Артюшина, І. Герасимчук, Л. Марисова, Н. Савельєва, О. Ярошенко).

Ми глибоко переконані в тому, що кожний фахівець в галузі фізичної терапії, ерготерапії має добре володіти теорією і практикою медичної науки, про шляхи досягнення індивідом оптимального рівня здоров'я, а також мати професійну компетентність в справі застосування традиційних та інноваційних методик оздоровлення (масаж, кисневі процедури, використання мінеральних і термальних вод, сонячної енергії, лікувальних грязей, цілющого кольору, музики, аптечних п'явок, продуктів бджільництва, бальнеотерапії, медитативної техніки, різних рослинних, мінеральних і мікроелементних добавок і коктейлів, а також адаптогенів і антиоксидантів, здорове харчування і регулярні фізичні навантаження).

Слід брати до уваги той факт, що в більшості країн сучасного світу спостерігається зростання інвалідності людей, пов'язане з ускладненням процесів виробництва, збільшенням транспортних потоків, виникненням озброєних конфліктів, погіршенням якості навколишнього середовища і великою кількістю стресових чинників. На разі виникає потреба у кваліфікованих фахівцях, спроможних не тільки вирішувати питання відновно-реабілітаційного порядку, але й добиватися того, щоб здоровий стиль життя став основним камертоном життєдіяльності кожного нашого

громадянина, а особливо молоді та дітей.

На нашу думку, в цій підготовці ключове місце повинна зайняти категорія якості життя - поняття, що включає поєднання умов життєзабезпечення і стану здоров'я. Гармонія цих умов дозволяє досягти високого рівня фізичного, психічного, а також соціального благополуччя і самореалізації людської особистості у повсякденному житті та діяльності.

Крім того, вважаємо, що у професійній підготовці фахівців з напрямку «Фізична терапія, ерготерапія» в центрі уваги повинні бути поставлені:

- вчення про здоров'я, адаптаційні реакції і резистентність організму;
- розробка нової методології фізичної реабілітації, що визначає тісний взаємозв'язок; взаємодію її теоретичних положень з їх практичною реалізацією в умовах спеціального психомоторного тренінгу;
- вдосконалення навиків лікувального комплексного психофізичного тренування;
- формування знань з сучасних методів до нозологічної діагностики в практиці масових обстежень населення;
- комп'ютерне моделювання тестових програм, оцінки рівня здоров'я.
- діагностика та моніторинг здоров'я різних вікових груп.

Кардинальною метою професійної підготовки фахівців з даного напрямку є важлива громадська домінанта - подолання негативних тенденцій формування здоров'я у дорослих, підлітків і дітей, сприяння відновленню здоров'я до його оптимальних значень у осіб, що страждають на хронічні недуги; повернення до нормального життя людей з фізичними дефектами, вродженими вадами, відставанні в рості та розвитку і тих, кого називають "людина з особливими потребами" або "людина з інвалідністю".

Система професійної підготовки фахівців у зв'язку з провідними тенденціями сучасної освіти потребує кардинальної оптимізації змін форм і методів організації самого навчального процесу, в удосконаленні змісту і форм навчання та переходу до системи європейської освіти і зміні педагогічної парадигми.

Підготовка фахівців з напрямку «Фізична терапія, ерготерапія» є складною,

проте досить перспективною справою, яка тільки бере свій початок. Вона невинно розвивається, набирає успішно обертів.

Шляхи підвищення ефективності професійної підготовки таких фахівців, діяльність яких пов'язана з базисною цінністю людства - здоров'ям, відновленням його після травм та хвороб шукають у всіх цивілізованих країнах світу та зокрема й в Україні.

В Україні проблеми якісного і результативного навчання плідно розробляються на базі застосування новітніх досягнень медицини, фізичної терапії, ерготерапії, вікової анатомії, фізіології, психофізіології, інформатики, а також теорії управління пізнавальної діяльності людини.

Сьогодні в нашому суспільстві чітко проектується перехід на гуманістичну методологію навчання і виховання, проте в навчальному процесі вищої школи все ще зберігаються дисгармонії між фронтальними способами професійної підготовки і індивідуальними формами навчально-пізнавальної роботи кожного студента. Зберігаються також певні суперечності між необхідністю диверсифікації освіти і одноманітністю змісту і відносною невеликою кількістю навчальних технологій. Не зжитий досі домінуючий пояснювально-ілюстративний характер викладання, а практичний характер навчання, що довів свою надзвичайну цінність, все ще не став загально визнаним в стінах вищих навчальних закладів більшості регіонів .

Одним з найважливіших пріоритетів рішення зазначених проблем є (стосовно професійної підготовки фахівців) розробка і активне впровадження в практику вищої школи новітніх ефективних педагогічних технологій. Перехід загальної школи і вищих навчальних закладів від авторитарної педагогіки до педагогіки співпраці, що передбачає адекватне і послідовне впровадження особистісно-орієнтованих технологій освіти і виховання, з переводом навчання на суб'єктивні підстави з домінуючою установкою на всебічне самовдосконалення особистості студентів.

Дуже важливими є завдання - розробки стратегії і тактики розпізнавання відхилень в стані здоров'я індивіда на тій стадії, коли важко вирізнити певну симптоматику і чітко виставити обґрунтований діагноз патологічного стану

(до нозологічна діагностика у фазі перед хвороби). Велике значення має вчення про здоров'я індивіда і положення щодо здоров'я суспільства, нації в цілому, а також молодого покоління .

Таким чином, можна констатувати, що проблема підготовки фахівців фізичної реабілітації є важливою не тільки з медичної точки зору. Тут значно більше невирішених питань і нерозв'язаних проблем лежить у педагогічній площині процесу підготовки фахівців цього напрямку.

Професія фахівця з напрямку «Фізична терапія, ерготерапія» відноситься до інноваційних і тому у підготовці фахівців слід застосовувати найбільш прогресивні навчальні методи, технології та підходи у вирішенні проблеми.

Є потреба у визначенні основного механізму педагогічної діагностики сформованості спеціальних знань, умінь та навиків, визначенні показників формування різних рівнів компетентності та професіоналізму студентів в системі післядипломної освіти, науковому обґрунтуванні несуперечливої системи педагогічних умов, що сприяють формуванню високого компетентного, конкурентно спроможного, готового до рішення будь-яких професійних завдань фахівця нової галузі, створити систему комплексного формування професійної компетентності студентів на базі проектно-методики засобами особистісно-орієнтованої освіти.

Список джерел:

1. Мурза В. П. Психолого-фізична реабілітація / В. П. Мурза. Підручник. – Київ: «Олан», 2005. – 608 с.
2. Мухін В. М. Фізична реабілітація. підручник / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2000. – 424 с.
3. Дьяченко Т.В., Подройко А.В., Бугеля Т.Н. Применение методов активного обучения при подготовке специалистов по физической реабилитации // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наук. монографія за ред. проф. Єрмакова С.С. – Харків: ХДАДМ (ХХІІІ), 2004. - № 16. – С.54-57.
4. Пересадин Н.А., Дьяченко Т.В. Реабилитология. Стратегия и тактика эффективного восстановления здоровья. Монография. – Луганськ: Знание, 2004. – 480с.